

Bogoslovska
SMOTRA

UVODNIK

PUČKA POBOŽNOST S OSOBITIM OBZIROM
NA ŠTOVANJE GOSPE

U ovom broju BS donosimo neke radove s II. hrvatskog mariološkog simpozija što smo ga održali 28. i 29. rujna 1981. godine na Mariji Bistrici (čitaj Kroniku II hrvatskog mariološkog simpozija u BS 51/1981, str. 520–525). Tema je tog simpozija bila *Pučka pobožnost s osobitim obzirom na štovanje Gospe*.

Tema *Pučka pobožnost* danas je vrlo aktualna. Njoj je veliki papa Pavao VI posvetio posebnu pobudnicu *Marialis cultus*. Pobožnost je posebni izraz čovjekove vjere, njegova odnosa prema Bogu. Kršćanska vjera nije – barem ne bi smjela biti – neka teorija, odnosno ideologija. Ona je naprotiv egzistencijalni čovjekov odnos prema Bogu i prema čovjeku, spremnost za Boga i za čovjeka. Ona je naš posebni životni hod s Bogom, u Bogu, prema Bogu. „Vjera je neko imanje onoga čemu se nadamo” (Hebr 11,1), imanje Boga, imanje spasenja...

Tu i takvu vjeru najizvršnije je prije nas živjela Gospa. Upravo je zato bila dostojna da bude majkom Logosa, Riječi Božje, Isusa Krista. Upravo je zato bila prozvana blaženom: „Blažena ti što si povjerovala da će se ispuniti što ti je rečeno od Gospodina! (Lk 1,45). I „blaženom” će je zvati svi naraštaji, do kraja svijeta (usp. Lk 1,48). Marija je ona na koju se najprije i najizvršnije odnosi ona Isusova riječ: „Još više blago onima koji slušaju riječ Božju i čuvaju je!” (Lk 11,28). Marija je *blaženija* po tome što je Riječ Božju slušala i po njoj živjela nego po tome što ju je rodila. S pravom reče sv. Aurelije Augustin: „Marija je najprije začela Riječ Božju u svome srcu da bi je onda začela i u svome tijelu!” I ta njezina autentična i istinska vjera utemeljenje je i njezina djevičanstva. Zovemo je Djevicom, jer je prva prihvatila Riječ Božju, rodila ju i po njoj i s njome djevičanski živjela. U tome je ona naš uzor, naša sestra, naša majka!

Zadatak sudionika na simpoziju bijaše da raspravljaju o tome kakva je *danas* pučka pobožnost s osobitim obzirom prema Gospi i kakva bi ona *trebala biti*. Naša hrvatska pučka pobožnost je iznad svega marijanska. A ona ne bi smjela biti samo marijanska. Svaka pučka pobožnost morala bi iznad svega biti *kristocentrična* i *ekleziološka* (crkvena, zajedničarska). Očito je svima jasno da bi s obzirom na štovanje Gospe u nas Hrvata trebalo učiniti neke pomake prema boljem, dubljem i kristocentričnijem štovanju Marije. Papa Pavao VI u MC veli da se „zapaža kako

je teško uklopiti sliku Djevice, kakva se ukazuje iz nekih pobožnih knjiga i knjižica, u životne uvjete današnjeg društva, a posebno one suvremene žene” (MC 44). On je upozorio da je riječ o određenim klišeima Marijine slike, kakvi proizlaze iz pučkog mišljenja i iz literature, a ne o njezinoj pravoj evanđeoskoj slici ni o doktrinarnim podacima koji su utvrđeni polaganim i ozbiljnim radom na produblivanju objavljene Riječi!” (MV 36). „Socio-kulturni uvjeti u kojima se odvijao Marijin život bili su drukčiji od današnjih” (MC 35) i „kršćanske su generacije tijekom stoljeća u različitim socio-kulturnim kontekstima, promatrajući Mariju, izražavale svoje osjećaje u skladu s poimanjima i predodžbama svoje epohe” (Mc 36). U tom kontekstu Papa tvrdi da se Crkva „ne veže uz sheme različitih kulturnih epoha kao ni uz antropološke pojmove koji su im na dnu” (MC 37). Zato Papa navješćuje mogućnost, i poziva svu Crkvu na to, da se Marijin lik premisli i domisli u odnosu prema današnjim socio-kulturnim uvjetima života, da se zastarjelo isključi a novo pronade, dakako u vjernosti prema autentičnom evanđeoskom sadržaju” (T. Šagi-Bunić u MC, str. 105). Ako je Papa na to pozvao svu Crkvu, zajednicu Kristovih vjernika, onda je na posebni način na to pozvao nas teologe, jer je među inim zadaćama kršćanskog teologa i ta da kao vjernici premišljamo, razradujemo i doradujemo posadašnjenje Marijina lika, svjesni da je Marijin lik znak za svako vrijeme, a posebno za naše.

Potaknuti Papinom pobudnicom moramo biti svjesni i nekih „krivih vidova” Marijina štovanja u suvremenoj Crkvi. Papa Pavao VI upozorio je na „površnu lakovjernost koja ozbiljno zalaganje nadomješta lakoumnim povjerenjem u čisto izvanjske pobožne čine, te također jalov i časovit sentimentalizam, koji je tako tuđ stilu Evanđelja koje, nasuprot, zahtijeva ustrajan i konkretan rad” (MC 38). Pozvao je vjernike da, među ostalim, prevladaju hlepne za novostima i senzacionalnostima, pa čak i uklanjanje „svakog niskog traženja dobitka u svetištima” (MC 38).

Slušajući smjernice takvog crkvenog učiteljstva sudionici simpozija nastojali su poraditi na ozbiljnijoj i svestranijoj obnovi pučke a s time i marijanske pobožnosti, upravo u smislu kristocentričnosti štovanja Marije i svakog drugog štovanja. Uostalom, Marija je i danas ono što je o sebi samoj izrekla: „službenica Gospodnja” (usp. Lk 1,38).

Među ove radove uvrstili smo i rad dra Matije *Berljaka* o Obnovljenom crkvenom zakoniku koji je upravo promulgiran.

Adalbert REBIĆ